ב"ה | גיליון 743
ערב שבת קודש
פרשת תזריע-מצורע תשפ"ה

י-ם	18:42	19:58
ת"א	19:02	20:02
חיפה	18:54	19:59
ב"ש	19:01	19:57

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי **הרב יצחק גינזבורג** שליט"א

אוצר הפרשה

אני אשם

המצורע שנטהר מביא שלשה קרבנות – אָשָׁם, חטאת ועולה. כבש האשם תופס את המקום המרכזי בטהרתו, וגם מצורע עני צריך להביא כבש לאשם למרות שהוא מסתפק בשתי תורים או בני-יונה לחטאת ועולה.

אָשָׁם בתורה קשור למשמעות של חוב. הדבר בולט בקרבן "אשם גזלות" שאותו מביאים יחד עם תשלום כספי למי שחייבים לו ממון, וכן ב"אשם מעילות" שהוא מעין תשלום כספי על השימוש בממון ההקדש. "אשם תלוי" אדם מביא כאשר יש ספק אם הוא חטא, כי התודעה של החטא הגמור עדיין לא מחלחלת בו (ולכן אינו מביא חטאת) והלוואי שירגיש כמו בעל-חוב שיש כלפיו תביעה.

אם כן, מה המשמעות של אשם מצורע? על המצורע לדעת שנגע הצרעת שבא עליו מאת ה' היה אמור לדבוק בו עד יום מותו (כמו המחלה הידועה היום בשם צרעת, שהיא חשובת מרפא). אירע כאן נס שהוציא אותו מהמחלה, ועליו לחוש "הגומל לחייבים טובות" – הוא חייב הרבה לה' ועליו להשלים את חובו בקרבן אשם.

(מתוך הספר "תום ודעת")

אוצר הסיפור

הויטבסקער מחזיר את המתנה לה'

רבי ברוך ממעזיבוז דרש שכל צדיקי הדור יהיו כנועים אליו – גם רדף את מי שלא נכנע לו – חוץ מאחד, **רבי מענדלי ויטבסקער (שיום ההילולא שלו חל בא' באייר), שהוא היה כנוע לפניו. כשרבי מענדלי הגיע לארץ ישראל רבי ברוך קנה כלי כסף מאד יקר ושלח אותו כשי לרבי מענדלי, יחד עם הכסף של ארץ ישראל. כשהביאו את המתנה הזו לרבי מענדלי ויטבסקער הוא ישב בשלחן עם חסידים מסביב. הביאו מתנה, הוא לקח את הכלי הזה, שם אותו על השלחן ואמר לכל החסידים שמסביב – בואו נרים ונתן את הכלי לה'. אז הוא שם את הידים שלו על השלחן שעליו הכלי, ופתאום השלחן כולו התרומם באויר. לא שהכלי באמת נעלם משם, אבל היה ברור שמגישים, מרימים, את הכלי הזה לה' יתברך.**

ופתאום השלחן כולו התרומם באויר

מצד אחד אתה קבלת כלי כסף, לעשות לך יקר וכבוד, אבל אתה יכול לשים את הכלי על השלחן, לשים את הידים הקדושות שלך על השלחן, והשלחן עם הכלי – הכל מתרומם, הכל חוזר לה' יתברך. כך כל אחד צריך לנסות לצייר את הסיפור הזה – שהכל יעלה לשמים, "ויקחו לי תרומה", תרומה לשמי.

(א' אייר ע"ז)

אוצר הרמז

מנגע לענג

נגע הוא צרעת, חולי, אבל לשון נוגע. אצל ה', וגם אצל המשיח האמתי, כל פרט נוגע במאה אחוז, כמו שהכלל נוגע כך נוגע כל פרט – זו השגחה פרטית.

בלשון הקבלה, למה יש נגע בכלל? כי אור אבא לא האיר באמא, ב"גרמוהי", בשרש הגוף – אז נוצר שם חלל ריקן מאור אבא ונוצר בגללו נגע. התיקון שהכהן רואה את הנגע וממשיך בחזרה את האור של אבא לתוך המקום הנגוע, וכך הופך את ה-**נגע ל-ענג.**

(יח מנחם אב תשפ"א)

"אוצר הפתגם"

*** כתוב בחסידות שאמת זה הקו האמצעי, ומי שזוכה להכנס לקו האמצעי – הפעולה פועלת תיכף ומיד ממש.**

*** האהבה והיראה מעצבים את הרגש הפרטי של האדם עצמו, אבל רחמים דורשים ממנו לצאת מעצמו, להגיע אל הזולת ולחוש אותו באמת.**

(ז' תמוז תשפ"ג)

יו"ל ע"י תלמידי הרב גינזבורג. להצטרפות לתפוצת שיעורי הרב:דוא"ל: itielgi@gmail.com וואטסאפ: 050-7951105

אוצר התבונה

קדושת לוי – אשה מזרעת תחילה

"אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר". "איש מזריע תחלה יולדת נקבה, אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, שנאמר 'אשה כי תזריע וילדה זכר'". הקדושת לוי מבאר את מעלת "אשה כי תזריע".

התורה הראשונה: יש התעוררות רחמים מלמעלה, כאשר ה' מרחם על ישראל מפני שהוא "רחום וחנון". ויש התעוררות מלמטה, כאשר ישראל מבקשים רחמים בתפלתם, וזה חביב יותר לפני הקב"ה אשר "מתאוה לתפלתן של צדיקים". וזהו "אשה כי תזריע" – העולמות הם בחינת אשה, מקבלים מהקב"ה, וכאשר הם מעוררים את הרחמים אזי "וילדה זכר" כלומר "רחמים גדולים וחזקים".

בכלל, העבודה מלמטה, בכח עצמו, היא דבר 'יקר' מאד, "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר". בפרט, כאן מדובר על עבודת התפלה, ביטוי האמונה שאין מקרה והכל בהשגחה פרטית. כאשר התחתונים חדורים באמונה זו, זהו עיקר ה"דירה בתחתונים" שעבורה ברא ה' את העולם.

מה שהקב"ה "רחום וחנון" התגלה למשה רבינו, גואל ראשון. אך עיקר כלי זינו של המשיח, גואל אחרון, הוא התפלה מלמטה, "בקש רחמים כעני בפתח" (ס"ת משיח). בתפלתו המשיח מקריב את ומנצח בקרב, "מאן דקטיל ההוא חוויא בישא יהבין ליה ברתא דמלכא דא צלותא".

ומפרש הקדושת לוי את סמיכות הפסוקים "אשה כי תזריע... וביום השמיני ימול בשר ערלתו": המילה היא דוגמה מובהקת למה שנדרש מאתנו לתקן, ומכאן שמעשה התחתונים חשוב יותר. הכח של התחתון למול את עצמו, כאברהם אבינו, הוא גילוי היחידה שבנפש, דרגת השמיני שמעל לטבע. זהו גילוי עצמי של "מחשבתן של ישראל" שקדמה לכל דבר, ויש לפרש "מחשבתן של ישראל" היינו שיהודי חושב בעצמו לעשות מצוה גדולה כזו. במילה גופא יש מילה ופריעה, ויש לומר שמילה היא מעשה האדם ופריעה רומזת לכך שבעקבות המילה ה' מביא את הגאולה כ'פריעת בעל חוב'.

התורה השניה: כאשר ה' מרחם על ישראל מחמת מעשה התחתונים שמקיימים מצוותיו, "אשה מזרעת תחלה", אז "יולדת זכר", ללא קטרוג (אלא "כאיש גבורתו"). אבל כאשר ה' מרחם על ישראל מעצמו וברוב חסדיו, "איש מזריע תחלה", אז יש קטרוג ח"ו, "יולדת נקבה" (תשות כח בנקבה). והנה בגמרא נחלקו "רבי אליעזר אומר, בניסן נגאלו בתשרי עתידין להגאל. רבי יהושע אומר, בניסן נגאלו בניסן עתידין להגאל". "אלו ואלו דברי אלהים חיים": כשהגאולה באה מהתעוררות התחתונים, אזי היא באה בתשרי, חדש הדין (אור חוזר, תשרי כסדר תשר"ק), ביום שאין קטרוג וזוכים בדין, וכשהגאולה באה בחסד מלמעלה, אזי היא בחדש ניסן שבו אין דינים אלא חסדים (אור ישר, אביב, כסדר האלף-בית). רבי אליעזר לשיטתו שהגאולה באה ע"י תשובה של ישראל מצד עצמם, ורבי יהושע לשיטתו שהגאולה באה גם בלא התעוררות תשובה מרצון.

> "מחשבתן של ישראל" היינו שיהודי חושב בעצמו לעשות מצוה גדולה כזו

מכאן שיש עדיפות לגאולת תשרי, בהתעוררות התחתונים, שיש בה עוצמה יתרה ("רחמים גדולים וחזקים" ללא קטרוג), כרבי אליעזר. רבי אליעזר הוא 'שמותי', מתלמידי שמאי, מצד מדת הדין, עבודה בכח עצמו וגאולה בהסכמת מדת הדין, לעומת הלל הענוותן שלא סומך על עצמו ומצפה לגאולה מלמעלה. והנה "רבי אליעזר ורבי יהושע הלכה כרבי יהושע" אבל כאן מסתבר שהלכה כרבי אליעזר, ובפרט שלעתיד לבוא ("עתידין להגאל") הלכה כבית שמאי! בתלמידי רבן יוחנן בן זכאי, רבי אליעזר הוא "בור סוד שאינו מאבד טפה", מתוך עבודה בכח עצמו (וללא 'גיבוי' מבית אביו), לעומת רבי אלעזר בן ערך "כמעין המתגבר", המסתמך על מתנת שמים מלמעלה. מי שעובד בכח עצמו, צריך להשמר משמץ גאוה, להכיר את מקומו במדת השפלות, ולא לחשוב שהוא לבדו. לעומת זאת, הלל ורבי יהושע מרוב ענוה סוברים ש'אין סיכוי' שעם ישראל יזכה מלמטה בכח מעשיהם, ומוכרחים לקוות לישועת (יהושע) ה' בלבד.

(כ"ב אדר ב תשפ"ב)

אוצר הרמז

מידת הרחמים – יציאה אל הזולת

מדת הרחמים היא פנימיות התפארת. מה הקשר של שמחה לרחמים? יש אצלנו רמז ידוע, ש-**שמחה** בגימטריא **הכל** **רחמים** – כשמרגישים שהכל רחמים נמצאים בשמחה. אבל צריך לחפש גם את הקשר ההפוך – איך השמחה מחיה-מגלה את הרחמים. בלשון הקבלה, כתוב שיסוד אמא (בינה-שמחה) מסתיים בתפארת ז"א (רחמים). מה המשמעות בנפש? לרחם על הזולת היינו לצאת מעצמי ולהרגיש את הזולת. אם אדם הוא בעצב כל שהוא, הוא סגור בתוך עצמו, לא משוחרר. כתוב ששמחה היא "עלמא דחירו" – חרות היא שם נרדף לבינה, כמו שהיא "אם הבנים שמחה".

עיקר החסידות הוא שמחה. ומכאן מובן ההיפך – שהדברים הכי גרועים בחסידות הם עצבות ודכאון. על הבינה כתוב "מינה דינין מתערין", החיצוניות של הבינה היא גם המקור למה שגורם עצבות, אבל השמחה היא חסדים דאמא, פנימיות אמא, והיא המאפשרת את הרחמים. כתוב שרחמים גם מלשון רחם – יסוד אמא, "אם הבנים שמחה". היסוד של הבינה, ההתקשרות לשמחה, מתלבש ומחיה בפנימיות את מדת הרחמים. שוב, רחמים באים מהמלה רחם – כמו שההורה מרחם, במיוחד האמא מרחמת, היא מרגישה את פרי בטנה, פרי רחמה.

(מוצאי י"ט כסלו פ"ב)

קהילה עיצוב: דעה & אביחיל | 054-6580146